มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
เครื่องดีบุก

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะเครื่องดีบุกที่มีดีบุกเป็นวัสดุหลักทำด้วยมือ อาจมีการใช้เครื่องจักรเป็นอุปกรณ์ช่วยในบางขั้นตอนการผลิต ทั้งนี้ไม่ครอบคลุมถึงเครื่องดีบุกที่ใช้กับอาหารและเครื่องดื่ม

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ เครื่องดีบุก หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากดีบุกเป็นวัสดุหลัก มีส่วนผสมของทองแดงและพลวงอยู่ด้วย นำมาหลอมละลาย แล้วผ่านกรรมวิธีการหล่อแบบขึ้นรูปหรือรีดเป็นแผ่น อาจเขียนลาย ตอกลาย หรือดุนลาย นำมาขึ้นรูป แล้วประกอบเป็นรูปทรงตามต้องการ อาจแต่งสี หรือรมดำ หรือพ่นทราย แล้วนำมาขัดด้วยน้ำยาขัดเงาให้มันวาวสวยงาม อาจมีวัสดุอื่นประกอบตกแต่งให้สวยงาม เช่น หนัง สเตนเลสทองเหลือง ทองแดง ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก และเครื่องประดับ

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องมีรูปแบบ รูปทรง ที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม ไม่บิดเบี้ยว เอนเอียง แตก ร้าว หรือทำให้เกิดอันตรายจากการใช้งาน การตัดต่อชิ้นงานต้องไม่เห็นรอยต่อที่ชัดเจน และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความแข็งแรง

๓.๒ ลวดลาย (ถ้ามี)

ต้องกลมกลืน ประณีต สวยงาม

๓.๓ สี (ถ้ามี)

ต้องสม่ำเสมอกัน ไม่ด่าง หลุด หรือลอก

๓.๔ การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องเรียบร้อย ประณีต ติดแน่น คงทน

๓.๕ การขัดเงา (ถ้ามี)

ต้องสม่ำเสมอ ไม่เห็นรอยขัดของตะไบหรือของกระดาษทรายที่เรียกว่า “รอยขนแมว”

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๗.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคนไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๓.๖ ปริมาณดีบุก
ให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก

๓.๗ การใช้งาน
ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุเครื่องดีบุกในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับเครื่องดีบุกได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุเครื่องดีบุกทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น พวงกุญแจดีบุก กรอบรูปดีบุก แจกันดีบุก

(๒) ปริมาณดีบุก

(๓) ขนาดหรือมิติ

(๔) เดือน ปีที่ทำ

(๕) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๖) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๖.๑ รุ่น ในที่นี้หมายถึง เครื่องดีบุกที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๗ ข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าเครื่องดีบุกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่นและการขัดเงา ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการตรวจสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๕ จึงจะถือว่าเครื่องดีบุกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๓ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบปริมาณดีบุก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากดีบุกที่ใช้ทำจำนวน ๕ กรัม เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๖ จึงจะถือว่าเครื่องดีบุกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างเครื่องดีบุกต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ ข้อ ๖.๒.๒ และข้อ ๖.๒.๓ ทุกข้อ จึงจะถือว่าเครื่องดีบุกรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการขัดเงา

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบเครื่องดีบุกอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ต้องมีรูปแบบ รูปทรง ที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม ไม่บิดเบี้ยว เอน เอียง แตก ร้าว หรือทำให้เกิดอันตรายจากการใช้งาน การตัดต่อชิ้นงานต้องไม่เห็นรอยต่อที่ชัดเจน และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความแข็งแรง	๔	๓	๒	๑
ลวดลาย (ถ้ามี)	ต้องกลมกลืน ประณีต สวยงาม	๔	๓	๒	๑
สี (ถ้ามี)	ต้องสม่ำเสมอกัน ไม่ด่าง หลุด หรือลอก	๔	๓	๒	๑
การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)	ต้องเรียบร้อย ประณีต ติดแน่นคงทน				
การขัดเงา (ถ้ามี)	ต้องสม่ำเสมอ ไม่เห็นรอยขัดของตะไบหรือของกระดาษทรายที่เรียกว่า “รอยขนแมว”	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบปริมาณดีบุก
ให้ใช้วิธีวิเคราะห์ทางเคมีโดยทั่วไปหรือวิธีอื่นใดที่ให้ผลเทียบเท่า

๗.๓ การทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก
ให้ตรวจพินิจ